

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	17
Przedmowa do drugiego wydania	19
1. Ach, ci prawnicy!, czyli rzecz o stosowaniu prawa	21
1.1. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	23
1.1.1. Definicje	24
1.2. Rozporządzenia wykonawcze	35
1.3. Wojskowe nieruchomości zabytkowe	36
1.4. Międzynarodowe dokumenty w dziedzinie ochrony zabytków	39
1.4.1. Konwencja UNESCO w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego	39
1.4.2. Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego	43
1.4.3. Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy	46
1.4.4. Umowa między Rządem RP a Rządem USA	48
1.4.5. Konwencja haska	48
1.5. Prawo budowlane w zabytkach	50
1.5.1. Przepisy dotyczące wydawania pozwoleń	52
1.5.2. Nakaz nadzoru budowlanego	60
1.6. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	63
1.6.1. Ochrona zabytków	63
1.6.2. Opieka nad zabytkami	64
2. Znani i lubiani, czyli organy i jednostki ochrony zabytków	67
2.1. Struktura organów ochrony zabytków	69
2.1.1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	69
2.1.2. Wojewoda	72
2.1.3. Dyrektor urzędu morskigo (w ograniczonym zakresie)	75
2.1.4. Dyrektor Biblioteki Narodowej (w ograniczonym zakresie)	76
2.2. Nowe uprawnienia organów konserwatorskich	76
2.3. Gminni, miejscy lub powiatowi konserwatorzy zabytków	77
2.4. Wojewoda powierza, a muzeum przyjmuje - powierzanie zadań innym jednostkom	80
2.5. Zadania własne jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zabytków	80
3. I jak się w tym połapać, czyli formy ochrony prawnej zabytków	83

3.1. Rejestr zabytków	85
3.1.1. Jak to się robi - procedura wpisania do rejestru zabytków	90
3.1.2. Skoro można wpisać, można i skreślić	101
3.1.3. Znaki na zabytkach (to jest legalne!)	103
3.2. „Lista prezydencka”, czyli uznanie za pomnik historii	105
3.3. Utworzenie parku kulturowego	110
3.4. Ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	111
3.5. Ustalenia w decyzjach dotyczących: inwestycji celu publicznego, warunków zabudowy, inwestycji drogowej, lokalizacji linii kolejowej oraz lotniska użytku publicznego	119
3.5.1. Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	119
3.5.2. Decyzja o warunkach zabudowy	122
3.5.3. Decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, lotniska użytku publicznego lub o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej	125
3.6. Klasy zabytków	128
4. No, nareszcie coś pozytywnego, czyli prawa właścicieli zabytków	131
4.1. Nabycie zabytku po obniżonej cenie	133
4.2. Pomoc finansowa z budżetu państwa	135
4.3. Fundusze europejskie	145
4.4. Inicjatywa JESSICA	149
4.5. Zwolnienia z podatków	150
4.5.1. Podatek od spadków i darowizn	150
4.5.2. Podatek od nieruchomości	151
4.5.3. Podatek rolny	151
4.5.4. Podatek leśny	152
4.5.5. Zaświadczenia dotyczące podatków	152
4.6. Zalecenia konserwatorskie	154
5. Wiedziałem, że tak będzie, czyli obowiązki właścicieli i użytkowników zabytków	163
5.1. Warunki nabywania zabytku	165
5.2. Przygotowanie wstępnej dokumentacji konserwatorskiej	168
5.3. Inne obowiązki	173
5.3.1. Zawiadamianie o zagrożeniach izmianach	173
5.3.2. Udostępnianie do badań	174
5.3.3. Finansowanie badań archeologicznych	176
5.3.4. Obowiązki dotyczące odkryć lub znalezisk	178
6. Dla chcącego nic trudnego, czyli pozwolenia na prace przy zabytkach	183
6.1. Składanie wniosku	193
6.2. Jak się wydaje pozwolenia	196
6.2.1. Badania konserwatorskie, prace konserwatorskie, restauratorskie, badania architektoniczne	199
6.2.2. Roboty budowlane	202
6.2.3. Badania archeologiczne i poszukiwanie zabytków	204
6.2.4. Przemieszczanie zabytku nieruchomego albo przeniesienie	

zabytku ruchomego	209
6.2.5. Podział zabytku nieruchomego albo zmiana przeznaczenia lub sposobu korzystania z zabytku	210
6.2.6. Umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic reklamowych lub urządzeń reklamowych i napisów	216
6.2.7. Podejmowanie innych działań	219
6.2.8. Procedura w przypadku zamówień publicznych	221
6.2.9. Komentarz do wniosków o wydanie pozwoleń	224
6.3. Kwalifikacje osób podejmujących działania przy zabytkach	226
6.3.1. Kwalifikacje do niektórych prac konserwatorskich i restauratorskich	226
6.3.2. Kwalifikacje do projektowania	227
6.3.3. Zaświadczenia o kwalifikacjach	229
6.4. Legalizacja samowolnych robót	237
6.5. Wznawianie postępowania w sprawie pozwolenia	239
6.6. Uzupełnianie dokumentacji	239
6.7. Wprowadzanie zmian w programach i projektach	243
6.8. Treść pozwoleń wojewódzkiego konserwatora zabytków	245
6.9. Drobne uwagi dotyczące pozwoleń	245
7. Jak nie utonąć w papierach, czyli dokumentacja konserwatorska	251
7.1. Inwentaryzacja	253
7.2. Ekspertyza	254
7.3. Ocena techniczna	255
7.4. Inwentaryzacja dendrologiczna	255
7.5. Inne rodzaje dokumentacji dla zabytkowych zespołów zieleni	257
7.6. Nazewnictwo w projektach budowlanych i warunki techniczno-budowlane	258
8. Podaj cegłę, czyli zasady używania materiałów budowlanych przy remontach zabytków	263
9. Im bliżej źródła, tym woda jaśniejsza, czyli rozpoznanie zabytku	269
9.1. Karta adresowa	273
9.2. Ewidencja zabytków wojskowych	277
10. Pamiętajcie o ogrodach, czyli usuwanie drzew i krzewów	281
10.1. Wydawanie zezwoleń	283
10.2. Kary za niszczenie drzew i krzewów	290
11. Strzeżonego Pan Bóg strzeże, czyli kontrole zabytków	293
12. Przyszła kryśka na Matyska, czyli wstrzymywanie prac przy zabytku	303

13. Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz, czyli prace przy zabytku wykonywane bez pozwolenia	311
14. Ni prośbą, ni groźbą, czyli nakaz wykonania prac konserwatorskich lub robót budowlanych	317
14.1. Wyjątkowa kontrola Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	323
15. Wyjście ostateczne, czyli wywłaszczanie nieruchomości	329
15.1. Czasowe zajęcie	331
15.2. Wywłaszczenie	332
16. Nie ma dymu bez ognia, czyli przepisy karne	337
16.1. Rodzaje czynów karalnych	339
16.2. Rodzaje kar	343
17. Co się odwlecze, to nie uciecze, czyli egzekucja administracyjna	349
17.1. Kto i co może egzekwować	351
17.2. Grzywna w celu przymuszenia	352
18. Od przybytku głowa nie boli, czyli pozostałe kompetencje wojewódzkiego konserwatora zabytków	357
18.1. Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych	359
18.2. Ustawa o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych	360
18.3. Akt prawa miejscowego porządkujący przestrzeń	361
18.4. Audyt krajobrazowy	362
18.5. Park krajobrazowy i strefa ochrony krajobrazu	362
Zamiast zakończenia	363
Aneks I. Wspominki historyczne	365
Aneks II. Dokumentacje prac konserwatorskich i badań archeologicznych oraz projekt budowlany	374
Aneks III. Decyzja Ministra Obrony Narodowej	392
Aneks IV. Wzory kart ewidencyjnych	422
Aneks V. Fotografie	434
Bibliografia	443
Akty prawne	447
Orzecznictwo	455